

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: March/April-2023

Political Science (Optional) Paper-I

PA1 (IDS): Public Administration (IDS)

Day and Date: Friday, 19/05/2023

Total Marks: 60

Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 , process, persons and place are the four elements necessary for establishing the organization.
a) System b) Purpose c) Administration d) Experiment
- 2 How many bases of organization?
a) Three b) Two c) Four d) Six
- 3 What Principles can lead to increased efficiency and effectiveness in the organization?
a) Decentralization b) Centralization c) Co-ordination d) Unity of Command
- 4 What is called the component that provides advice and support to the administrative word of the organization?
a) Staff Unit b) Line Unit c) Independent Commission d) Independent Regulatory Commission
- 5 Which principle is also called formulation or combination?
a) Planning b) Co-ordination c) organization d) Budget
- 6 Who is the fourth branch of government?
a) Public Corporations b) Legislative c) Loksabha d) None of the above
- 7 Which element is known as the second type of line element?
a) Public Corporations b) Legislative c) Loksabha d) None of the above
- 8 What are the common objectives in both public corporation and account?
a) Public Welfare b) Profit c) Competitions d) Increasing the capital
- 9 Which is also called as State-made organization?
a) Public Corporations b) Line Unit
c) Independent Regulatory Commission d) None of these
- 10 The Tennessee Valley Authority, The Panama Rail Road Company are public corporations located in ---
----- country.
a) France b) England c) America d) Canada
- 11 Production can be manufactured with more skills and less expenses with
a) Co-operation b) Privatization c) Globalization d) Socialism

- 12 Devid Osborne & Ted Gabler wrote a book 'Reventing Government' regarding New Public Management in.....
- a) 1960 b) 1970 c) 1992 d) 1980
- 13 Development Administration is the same as Public Administration What kind of science is that?
- a) Natural b) Physical c) Social d) Economic
- 14 Establishing private ownership over public enterprise is called?
- a) Co-operation b) Privatization c) Globalization d) Socialism
- 15 What do Osborg and Gambler call new government?
- a) Customer centric governance b) Consumer controlled governance
c) Consumer oriented governance d) None of the above

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Reasons for the growth of the tendency towards centralization
- 2 Principle of Hierarchy
- 3 Features of Public Corporation
- 4 Importance of Development Administration

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the factors that determine Span of Control.
- 2 Explain the control of the cabinet over Public Corporation.
- 3 Write features of New Public Management
- 4 Explain the concept of Liberalization, Privatization and Globalization.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain in detail the Line and Staff elements in the organization.
- 2 What is development administration? Explain the nature and scope of development administration.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 संघटना निर्माण करताना, प्रक्रिया, प्रजा व प्रदेश हे चार घटक आवश्यक असतात.
अ) पद्धती ब) प्रयोजन क) प्रशासन ड) प्रयोग
- 2 संघटनेचे आधारभूत घटक किती आहेत?
अ) तीन ब) दोन क) चार ड) सहा
- 3 संघटनेत कोणत्या तत्वामुळे प्रशासनात कार्यक्षमता व कार्यकुशलता वाढू शकते?
अ) विकेंद्रीकरण ब) केंद्रीकरण क) समन्वय ड) आद्यनैक्य
- 4 संघटनेच्या प्रशासकीय कार्याला सल्ला देणारा, सहाय्य करणारा जो घटक असतो त्याला काय म्हणतात?
अ) स्टाफ घटक ब) लाईन घटक क) स्वतंत्र मंडळ ड) स्वनियंत्रित मंडळ

- 5 कोणत्या तत्वाला सुसूत्रीकरण किंवा संयोजन असेही म्हटले जाते ?
 अ) नियोजन ब) समन्वय क) संघटना ड) अंदाजपत्रक
- 6 शासनाची चौथी शाखा असे कोणाला संबोधले जाते?
 अ) लोकनिगम ब) कायदेमंडळ क) लोकसभा ड) यापैकी नाही
- 7 लाईन घटकाचा दुसरा प्रकार म्हणून कोणता घटक ओळखला जातो ?
 अ) लोकनिगम ब) कायदेमंडळ क) लोकसभा ड) यापैकी नाही
- 8 लोकनिगम आणि खाते या दोन्हीत कोणते समान उद्दिष्ट आढळते ?
 अ) लोककल्याण ब) नफा मिळविणे क) स्पर्धा करणे ड) भांडवल वाढविणे
- 9 कोणाला राज्यनिर्मित संघटना असेही संबोधले जाते ?
 अ) लोकनिगम ब) लाईन घटक क) स्वनियंत्रित मंडळ ड) यापैकी नाही
- 10 टेनेसी व्हॅली ऑथॉरिटी, दि पनामा रेल रोड कंपनी ही सार्वजनिक महामंडळे ----- देशात आहेत.
 अ) फ्रान्स ब) इंग्लंड क) अमेरिका ड) कॅनडा
- 11 मुळे उत्पादन अधिक कौशल्याने व कमी खर्चात होऊ शकते.
 अ) सहकार ब) खासगीकरण क) जागतिकीकरण ड) समाजवाद
- 12 नवलोक व्यवस्थापना विषयीचा 'रिझर्व्हिंग गव्हर्नमेंट' हा ग्रंथ साली डेव्हिड ओसबार्न व टेड ग्याब्लेर यांनी लिहिला.
 अ) १९६० ब) १९७० क) १९९२ ड) १९८०
- 13 'विकास प्रशासन' हे लोकप्रशासना प्रमाणेच कोणत्या प्रकारचे शास्त्र आहे?
 अ) नैसर्गिक ब) भौतिक क) सामाजिक ड) आर्थिक
- 14 सार्वजनिक उद्योगांच्या मालकीवर खाजगी मालकी प्रस्थापित करणे याला काय म्हणतात ?
 अ) सहकार ब) खासगीकरण क) जागतिकीकरण ड) समाजवाद
- 15 ओसबॉर्ग व गॅबलर यांनी नव लोकप्रशासनाला काय संबोधले आहे.?
 अ) ग्राहक केंद्रित शासन ब) ग्राहक नियंत्रित शासन क) ग्राहकभिमुख शासन ड) यापैकी नाही

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- केंद्रीकरणाच्या प्रवृत्तीच्या वाढीची कारणे
- अधिकार परंपरेचे तत्व
- लोकनिगमांची वैशिष्ट्ये
- विकास प्रशासनाचे महत्व

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- नियंत्रण कक्षा निश्चित करणारे घटक स्पष्ट करा.
- लोक निगमांवरील मंत्रिमंडळाचे नियंत्रण स्पष्ट करा.
- नवलोक व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये लिहा
- उदारीकरण, खासगीकरण व जागतिकीकरण या संकल्पना स्पष्ट करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- संघटनेतील रेषा व सल्लागार घटक विस्तृतपणे स्पष्ट करा.
- विकास प्रशासन म्हणजे काय? विकास प्रशासनाचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 संघटना निर्माण करताना , प्रक्रिया, प्रजा व प्रदेश हे चार घटक आवश्यक असतात.
अ) पद्धती ब) प्रयोजन क) प्रशासन ड) प्रयोग
- Option 2
2 संघटनेचे आधारभूत घटक किती आहेत?
अ) तीन ब) दोन क) चार ड) सहा
- Option 3
3 संघटनेत कोणत्या तत्वामुळे प्रशासनात कार्यक्षमता व कार्यकुशलता वाढू शकते?
अ) विकेंद्रीकरण ब) केंद्रीकरण क) समन्वय ड) आद्यनैक्य
- Option 1
4 संघटनेच्या प्रशासकीय कार्याला सल्ला देणारा, सहाय्य करणारा जो घटक असतो त्याला काय म्हणतात?
अ) स्टाफ घटक ब) लाईन घटक क) स्वतंत्र मंडळ ड) स्वनियंत्रित मंडळ
- Option 1
5 कोणत्या तत्वामुळे सुसूत्रीकरण किंवा संयोजन असेही म्हटले जाते ?
अ) नियोजन ब) समन्वय क) संघटना ड) अंदाजपत्रक
- Option 2
6 शासनाची चौथी शाखा असे कोणाला संबोधले जाते?
अ) लोकनिगम ब) कायदेमंडळ क) लोकसभा ड) यापैकी नाही
- Option 1
7 लाईन घटकाचा दुसरा प्रकार म्हणून कोणता घटक ओळखला जातो ?
अ) लोकनिगम ब) कायदेमंडळ क) लोकसभा ड) यापैकी नाही
- Option 1
8 लोकनिगम आणि खाते या दोन्हीत कोणते समान उद्दिष्ट आढळते ?
अ) लोककल्याण ब) नफा मिळविणे क) स्पर्धा करणे ड) भांडवल वाढविणे
- Option 1
9 कोणाला राज्यनिर्मित संघटना असेही संबोधले जाते ?
अ) लोकनिगम ब) लाईन घटक क) स्वनियंत्रित मंडळ ड) यापैकी नाही
- Option 1
10 टेनेसी व्हॅली ऑर्थोरिटी, दि पनामा रेल रोड कंपनी ही सार्वजनिक महामंडळे ----- देशात आहेत.
अ) फ्रान्स ब) इंग्लंड क) अमेरिका ड) कॅनडा
- Option 3
11 मुळे उत्पादन अधिक कौशल्याने व कमी खर्चात होऊ शकते.
अ) सहकार ब) खासगीकरण क) जागतिकीकरण ड) समाजवाद
- Option 2
12 नवलोका व्यवस्थापना विषयीचा 'रिडव्हेटिंग गव्हर्नमेंट' हा ग्रंथ साली डेव्हिड ओसबार्न व टेड ग्याब्लेर यांनी लिहिला.
अ) १९६० ब) १९७० क) १९९२ ड) १९८०

13 'विकास प्रशासन' हे लोकप्रशासना प्रमाणेच कोणत्या प्रकारचे शास्त्र आहे?

अ) नैसर्गिक ब) भौतिक क) सामाजिक ड) आर्थिक

Option 3

14 सार्वजनिक उद्योगांच्या मालकीवर खाजगी मालकी प्रस्थापित करणे याला काय म्हणतात ?

अ) सहकार ब) खासगीकरण क) जागतिकीकरण ड) समाजवाद

Option 2

15 ओसबॉर्ग व गॅबलर यांनी नव लोकप्रशासनाला काय संबोधले आहे.?

अ) ग्राहक केंद्रित शासन ब) ग्राहक नियंत्रित शासन क) ग्राहकभिमुख शासन ड) यापैकी नाही

Option 3

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 केंद्रीकरणाच्या प्रवृत्तीच्या वाढीची कारणे

Ans:

2 अधिकार परंपरेचे तत्व

Ans:

3 लोकनिगमांची वैशिष्ट्ये

Ans:

4 विकास प्रशासनाचे महत्व

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 नियंत्रण कक्षा निश्चित करणारे घटक स्पष्ट करा.

Ans:

2 लोक निगमांवरील मंत्रिमंडळाचे नियंत्रण स्पष्ट करा.

Ans:

3 नवलोक व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये लिहा

Ans:

4 उदारीकरण, खासगीकरण व जागतिकीकरण या संकल्पना स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 संघटनेतील रेषा व सल्लागार घटक विस्तृतपणे स्पष्ट करा.

Ans:

2 विकास प्रशासन म्हणजे काय? विकास प्रशासनाचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

Ans:
